

Съобщение за пресата

Люксембург, 12 септември 2022 г.

Обществени поръчки за ваксини срещу COVID-19 в ЕС — следва да се извлекат поуки, посочват одиторите на ЕС

Специалната централизирана система на ЕС за обществени поръчки за ваксини е успяла да създаде първоначално разнообразен портфейл от потенциални ваксини срещу COVID-19 и да осигури достатъчно дози. ЕС обаче е започнал процеса на възлагане на обществени поръчки по-късно от Обединеното кралство и САЩ и когато се е сблъскал със сериозен недостиг на предлагане през първата половина на 2021 г., е станало ясно, че повечето договори, сключени от Европейската комисия, не съдържат конкретни разпоредби за действия при прекъсвания в доставките. Общото заключение на публикувания днес специален доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) е, че ефективността на процеса на възлагане на обществените поръчки не е разгледана в достатъчна степен. Одиторите отбелязват също, че Комисията все още не е извършила задълбочена проверка или сравнителен анализ на този процес, за да извлече поуки за бъдещето, нито към момента планира да тества своята система за възлагане на обществени поръчки при пандемии чрез стрес тестове или симулации.

„Дали Комисията и държавите членки са осигурили ефективно снабдяване с ваксини срещу COVID-19 е много актуален въпрос“, заяви г-жа Жоел Елвингер, член на ЕСП и ръководител одита. „ЕСП избра тази тема предвид централната роля, която ваксините изиграха в реакцията на пандемията от COVID-19, безпрецедентния характер на участието на ЕС в обществените поръчки за ваксини и свързаните с това разходи. Констатациите на ЕСП имат за цел да допринесат за продължаващото развитие на капацитета на ЕС за готовност и реакция при пандемии.“

Когато в средата на 2020 г. е започнал процесът на възлагане на обществени поръчки за ваксини в ЕС, не е било известно дали и кога ваксината срещу COVID-19 ще достигне до пазара. ЕС е трябвало да действа преди да разполага с ясни научни данни за безопасността и ефикасността на потенциалните ваксини и затова е избрал да подкрепи няколко ваксини, за да създаде първоначален портфейл, съдържащ различни технологии и производители. Към ноември 2021 г. Комисията е подписала от името на държавите членки договори на стойност 71 млрд. евро за закупуване на до 4,6 млрд. дози ваксини срещу COVID-19. Повечето от тези договори са споразумения за предварително закупуване, при които

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на документа е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Комисията споделя риска от разработването на ваксини с производителите и финансира подготовката на производствения капацитет чрез авансови плащания от бюджета на ЕС.

Преговорите са следвали процес на възлагане на обществени поръчки, определен във Финансовия регламент на ЕС, в основата на който са предварителните преговори, които са се провели преди изпращането на покана за представяне на оферти. До края на лятото на 2021 г. ЕС е осигурил достатъчно дози за ваксинирането на поне 70 % от възрастното население, въпреки че през първата половина на 2021 г. е бил изправен пред предизвикателства, свързани с недостига на доставки от двама производители. Комисията е имала възможност да заведе съдебен иск срещу производителите и в един случай го е направила. Одиторите посочват обаче, че преговарящите от страна на ЕС са направили пълен анализ на предизвикателствата, свързани с веригите на производство и доставки на ваксини едва след подписването на повечето от договорите. Условието на договорите са претърпели промяна с течение на времето и договорите, подписани през 2021 г., имат по-строги разпоредби по ключови въпроси като графика за доставка и мястото на производство, отколкото тези, подписани през 2020 г. Договорените условия са различни за всеки договор, с изключение на придържането към принципите на Директивата относно отговорността за вреди, причинени от дефект на стока. Държавите членки са се съгласили да намалят рисковете за производителите, свързани с отговорността за неблагоприятни ефекти (принцип за споделяне на риска в стратегията за ваксините). Разпоредбите в договорите, сключени с производителите на ваксини срещу COVID-19, се различават от практиката преди пандемията, тъй като държавите членки са поели част от финансовите рискове, които обикновено се поемат от производителите на ваксини.

Комисията е предложила подходът за възлагане на обществени поръчки, формулиран във връзка с COVID-19, да продължи да се прилага и при бъдещи здравни кризи, но нито в докладите на Комисията, нито в тези на Съвета за „извлечените поуки“ от пандемията от COVID-19 е разгледана ефективността на процеса на възлагане на обществените поръчки за ваксини, освен цялостният му резултат. Одиторите препоръчват да се създадат насоки за възлагане на обществени поръчки при пандемии въз основа на извлечените поуки и да се извърши стрес-тест на подхода на ЕС за снабдяване с медицински мерки за противодействие с цел по-добра подготвеност при необходимост в бъдеще.

Обща информация

Финансирането на поръчките за ваксини идва отчасти от Инструмента за спешна подкрепа (ИСП) — финансов инструмент, управляван пряко от Комисията, който ѝ позволява да предоставя подкрепа в рамките на ЕС в случай на бедствия, и основно от преките вноски от бюджета на държавите членки.

Специален доклад 19/2022 „Обществените поръчки за ваксини срещу COVID-19 в ЕС — Достатъчно осигурени дози след първоначалните затруднения, но липсва задълбочена оценка на ефективността на процеса“ е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#). Одитът надгражда публикувания от ЕСП през 2021 г. преглед на [първоначалния принос на ЕС към действията в областта на общественото здравеопазване за справяне с COVID-19](#).

За контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224